

Nestrannost ?

V tomto periodiku bylo již otištěno mnoho názorů na nový Justiční areál na Míčáncích, které se věnovaly nedostatku parkovacích míst, jeho nedostatečné dopravní obslužnosti či nedostatečné vybavenosti popř. vhodnosti či nevhodnosti provedení jednacích místností. Domnívám se však, že tento nový areál trpí mnohem závažnějším problémem – narušením principu rovnosti stran v trestním řízení.

Jako známo, v trestním řízení proti sobě stojí veřejná obžaloba, reprezentovaná státním zástupcem a obviněný, zpravidla zastoupený obhájcem. Jedná se o dvě strany trestního procesu, kterým listina základních práv a svobod garantuje v řízení rovnost. Tyto základní teze bez problémů odříká každý student zkoušený z trestního práva. Přesto zřejmě vrcholným představitelům české justice známy nejsou.

Nikdo by zřejmě v nově otevřeném justičním areálu v Praze na Míčáncích nehledal kanceláře advokátů, ale to, že v jednom areálu se soudci sídlí i státní zástupci, berou všichni za samozřejmé. Přitom to samozřejmé vůbec není a být nemá, neboť to znamená přímé porušení shora uvedené rovnosti stran trestního procesu.

Nejde o to, že by soudci a státní zástupci sdíleli jednu kancelář, ale pracují, odpočívají, jedí (ve společné jídelně do níž obhajoba přístup nemá) a pohybují se minimálně osm hodin denně v jedné budově, a tedy se v ní potkávají a diskutují. Nepodezírám ani jednu ani druhou stranu, že by si za zavřenými dveřmi pro jiného nepřístupné části budovy záměrně předem domlouvali výsledek trestního řízení, ale k určitému ovlivnění dojít prostě může.

Přitom zákon přímo vylučuje soudce z projednání takové věci, u níž lze mít pochybnosti, že pro poměr k jinému orgánu činnému v trestním řízení (tedy i státnímu zástupci) nemůže nestranně rozhodovat. Stačí pouhé podezření, není nutno tento poměr prokazovat. Nemám pochybnosti o tom, že v civilním řízení by soudce pro svou podjatost sám odmítl rozhodovat případ, v němž by jedním z účastníků byl jeho soused z domu. Jak je tedy možné, že stát svou koncepcí výstavby společných sídel státních zastupitelství a soudů vytváří situaci, kdy se trestní soudce pravidelně a často v pracovní době stýká se státním zástupcem, jednou ze stran trestního sporu, a tedy zakládá podezření na nestrannost soudců ?

Jako jednu z výhod nového justičního areálu představitelé ministerstva spravedlnosti zdůrazňovali, že veřejnost (rozuměj i právní zástupci) nebude mít přístup k soudcům. Jakkoliv v civilním řízení to lze chápat jako pojistku obou stran sporu, že ta druhá strana nechodí do kanceláře soudce, v trestním řízení tento zákaz přístupu k soudcům platí jen pro jednu stranu sporu, a to pro obhajobu.

Přitom daleko logičtější by bylo sesezení pod jednu střechu policejních složek a státních zástupců. Státní zástupce na jedné straně policii úkoluje a na druhé straně z policií shromážděných podkladů sestavuje obžalobu. Tyto dvě složky tedy nutně potřebují těsně spolupracovat. Naproti tomu spojení státních zástupců a soudců žádnou logiku nemá, vyjma toho, že státní zástupce může do jednacích místností přejít ze své kanceláře v bačkorách. Nebo se taky může stát, že spolu soudce a státní zástupce poobědvají ve společné jídelně a do té jednacích místností pak přijdou takřka ruku v ruce....

Tento pohled, který trestního soudce a státního zástupce považuje takřka za jednotnou frontu trestního řízení, přetrvává zřejmě z minulosti a zdá se, že se ho jen tak nezbavíme.

Kromě čerstvě vybudovaného areálu, který byl již od počátku budován jako společné sídlo soudců a státních zástupců hned čtyř pražských obvodů, může být příkladem názor ministerstva spravedlnosti, jehož mluvčí před nedávnem v médiích uvedl, že situace s hledáním nového sídla soudu je „komplikovaná tím, že v hledaných prostorách by měly společně sídlit Obvodní soud pro Prahu 6 i s Obvodním státním zastupitelstvím“. Proč, pane mluvčí ?

Mnoha soudcům a státním zástupcům stávající praxe zřejmě vyhovuje, jak je vidět z dalšího zlovyku, který přes nesouhlas odborné veřejnosti stále přetrvává, totiž skutečnost, že v době příchodu obviněného a jeho obhájce do jednací místnosti tam již státní zástupce dávno sedí. To se pak obviněný těžko zbavuje pocitu, že je jen trpěným komparsem....

Jakkoli je tedy např. nedostatek parkovacích míst závažným a oprávněně kritizovaným nedostatkem, největším průšvihem nového areálu je sama skutečnost, že jej sdílejí trestní soudci a státní zástupci a vytvářejí tak minimálně základ pro narušování principu rovnosti stran a nestrannosti soudců.

V Praze dne 19.4.2007

Mgr. Petr Mikysek
advokát